

KARTA PRZEDMIOTU

- Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Zarządzanie środowiskowe
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Environmental Management
Kierunek studiów	Administracja
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	II stopnia
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Nauki prawne
Język wykładowy	Język polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Dr Kamila Sobieraj
---	--------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	Semestr	Punkty ECTS
wykład	30	3	6
konwersatorium			
ćwiczenia	15	3	
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	W1 - posiadanie podstawowej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z zakresu prawa ochrony środowiska; W2- posiadanie podstawowej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z zakresu nauk o zarządzaniu
-------------------	--

- Cele kształcenia dla przedmiotu**

C1 - zapoznanie z praktycznymi aspektami zasady zrównoważonego rozwoju, w tym zasadami racjonalnego użytkowania elementów środowiska.
C2 - zdobycie wiedzy z zakresu praktycznych aspektów zarządzania środowiskowego
C3- nabycie umiejętności sporządzania wniosków, raportów oraz innych dokumentów w sprawach związanych z systemie zarządzania środowiskowego
C4 - przygotowanie do pracy w organizacjach wdrażających systemy zarządzania środowiskowego

- Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych**

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Zna terminologię używaną w naukach społecznych oraz w naukach o administracji, a także rozumie jej źródła oraz zastosowanie w obrębie pokrewnych dyscyplin naukowych	K_W01
W_02	Zna teorie w zakresie nauki administracji i teorii organizacji zarządzania oraz posiada wiedzę na temat ich ewolucji.	K_W05
W_03	Posiada wiedzę dotyczącą wpływu administracji publicznej na funkcjonowanie gospodarki.	K_W12
W_04	.....	K_W15
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu nauk o administracji oraz powiązanych dyscyplin naukowych w celu analizowania i interpretowania zjawisk zachodzących w państwie	K-U02
U_02	Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności, korzystając z różnych źródeł w tym nowoczesnych technologii	K_U04
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonalenia umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia	K_K01
K_02	Docenia znaczenie nauk o administracji dla podejmowania właściwych działań w zakresie administracji publicznej. Widzi także związek między zdobytą wiedzą a właściwym kształtowaniem swojego rozwoju zawodowego	K_K02

- Opis przedmiotu/ treści programowe**

Praktyczny wymiar zasady zrównoważonego rozwoju. Podstawowe pojęcia z dziedziny zarządzania środowiskowego. Podstawy prawne koncepcji zarządzania środowiskowego w prawie UE i prawie krajowym. Dobrowolne i obowiązkowe instrumenty zarządzania środowiskowego. Interesariusze jako uczestnicy procesu zarządzania środowiskowego. Wymagania systemu zarządzania środowiskowego – omówienie i analiza norm serii ISO 14000; Zarządzanie ryzykiem i szansami w systemie zarządzania; Zarządzanie środowiskowe w organizacji (przedsiębiorstwie, administracji publicznej), obejmujące m.in. politykę zrównoważonego rozwoju w organizacji; systemy zarządzania środowiskowego (SZŚ), Zarządzanie przedsiębiorstwem z wdrożonym systemem zarządzania; Wymagania EMAS; Dokumentacja i wdrażanie systemu zarządzania środowiskowego; Audit systemu zarządzania środowiskowego i jego certyfikacja; Inwestycje w przedsiębiorstwie z wdrożonym systemem zarządzania; wybrane aspekty zarządzania emisjami; Gospodarowanie odpadami; Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych oraz oczyszczanie ścieków; Ochrona powietrza atmosferycznego; Ochrona powierzchni ziem; system informacji o środowisku w organizacji; wsparcie finansowe dla projektowania, wdrażania i doskonalenia SZŚ

- Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się**

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	wykład problemowy, praca z tekstem, studium przypadku, praca pod kierunkiem	obserwacja, wypowiedź ustna, praca pisemna, zaliczenie pisemne (ustne)	karta obserwacji, ocena pracy studenta, sprawdzian pisemny protokół
W_02	wykład konwencjonalny, wykład problemowy praca z tekstem studium przypadku ćwiczenia praktyczne	obserwacja, wypowiedź ustna, praca pisemna, zaliczenie pisemne (ustne)	karta obserwacji, ocena pracy studenta, sprawdzian pisemny protokół
W_03	wykład konwencjonalny, wykład problemowy praca z tekstem studium przypadku ćwiczenia praktyczne	obserwacja, wypowiedź ustna, praca pisemna, zaliczenie pisemne (ustne)	karta obserwacji, ocena pracy studenta, sprawdzian pisemny protokół
W_04	wykład konwencjonalny, wykład problemowy praca z tekstem studium przypadku ćwiczenia praktyczne	obserwacja, wypowiedź ustna, praca pisemna, zaliczenie pisemne (ustne)	karta obserwacji, ocena pracy studenta, sprawdzian pisemny protokół
W_05	wykład konwencjonalny, wykład problemowy praca z tekstem studium przypadku ćwiczenia praktyczne	obserwacja, wypowiedź ustna, praca pisemna, zaliczenie pisemne (ustne)	karta obserwacji, ocena pracy studenta, sprawdzian pisemny protokół
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	analiza tekstu, burza mózgów, ćwiczenia laboratoryjne, studium przypadku (<i>case study</i>), dyskusja, ćwiczenia praktyczne, warsztaty, praca w grupach	obserwacja, sprawdzenie umiejętności praktycznych, prezentacja projektu (pracy pisemnej, tłumaczenia)	protokół, karta obserwacji prace pisemne
U_02	analiza tekstu, burza mózgów, ćwiczenia laboratoryjne, studium przypadku (<i>case study</i>), dyskusja, ćwiczenia praktyczne, warsztaty, praca w grupach	obserwacja, sprawdzenie umiejętności praktycznych, prezentacja projektu (pracy pisemnej, tłumaczenia)	protokół, karta obserwacji prace pisemne
U_03	analiza tekstu, burza mózgów, ćwiczenia laboratoryjne, studium przypadku (<i>case study</i>), dyskusja, ćwiczenia praktyczne, warsztaty, praca w grupach	obserwacja, sprawdzenie umiejętności praktycznych, prezentacja projektu (pracy pisemnej, tłumaczenia)	protokół, karta obserwacji prace pisemne
U_04	analiza tekstu, burza mózgów, ćwiczenia	obserwacja, sprawdzenie umiejętności praktycznych,	protokół, karta obserwacji prace pisemne

	laboratoryjne, studium przypadku (<i>case study</i>), dyskusja, ćwiczenia praktyczne, warsztaty, praca w grupach	prezentacja projektu (pracy pisemnej, tłumaczenia)	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	rozmowa sokratyczna, metoda problemowa PBL (<i>problem based learning</i>), dyskusja	obserwacja, sprawdzenie umiejętności praktycznych	karta obserwacji, protokół, prace pisemne, ocena kompetencji społecznych
K_02	rozmowa sokratyczna, metoda problemowa PBL (<i>problem based learning</i>), dyskusja	obserwacja, sprawdzenie umiejętności praktycznych	karta obserwacji, protokół, prace pisemne, ocena kompetencji społecznych
K_03	rozmowa sokratyczna, metoda problemowa PBL (<i>problem based learning</i>), dyskusja	obserwacja, sprawdzenie umiejętności praktycznych	karta obserwacji, protokół, prace pisemne, ocena kompetencji społecznych

- **Kryteria oceny, wagi...**

ocena niedostateczna

(W) student nie zna i nie rozumie terminologii prawniczej czy z zakresu nauk o zarządzaniu, nie rozumie potrzeby, podstawowych założeń i instrumentów zarządzania środowiskowego

(U) student nie potrafi samodzielnie zdobywać wiedzy i rozwijać umiejętności w zakresie zarządzania środowiskowego, nie posiada umiejętności samodzielnego przygotowywania prac pisemnych dotyczących szczegółowych zagadnień z zakresu zarządzania środowiskowego w organizacji

(K) student nie potrafi zorganizować swojej pracy, nie przygotowuje się do swojej pracy, nie wykonuje poleceń i zadań, nie potrafi uzupełniać i doskonalić nabytej wiedzy i umiejętności

ocena dostateczna

(W) student zna i rozumie terminologię prawniczą oraz z zakresu nauk o zarządzaniu, rozumie potrzeby, podstawowe założenia i instrumenty zarządzania środowiskowego

(U) student w podstawowym zakresie potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności w zakresie zarządzania środowiskowego, posiada podstawowe umiejętności potrzebne do samodzielnego przygotowywania prac pisemnych dotyczących szczegółowych zagadnień z zakresu zarządzania środowiskowego w organizacji

(K) student potrafi organizować swoją pracę, przygotowuje się do swojej pracy, wykonuje podstawowe polecenia i zadania, potrafi uzupełniać i doskonalić nabytą wiedzę i umiejętności

ocena dobra

(W) student zna i rozumie terminologię prawniczą oraz z zakresu nauk o zarządzaniu, rozumie potrzeby i podstawowe założenia systemu zarządzania środowiskowego, posiada podstawowe informacje dotyczące

instrumentów zarządzania środowiskowego,

(U) student w szerokim zakresie potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności w zakresie zarządzania środowiskowego, w podstawowym zakresie potrafi wykorzystać w praktyce informacje z zakresu zarządzania środowiskowego, posiada szerokie umiejętności w zakresie samodzielnego przygotowywania prac pisemnych dotyczących szczegółowych zagadnień z zakresu zarządzania środowiskowego w organizacji

(K) student potrafi organizować swoją pracę, sumiennie przygotowuje się do swojej pracy, wykonuje podstawowe polecenia i zadania, potrafi uzupełniać i doskonalić nabytą wiedzę i umiejętności

ocena bardzo dobra

(W) student zna i w pełni rozumie terminologię prawniczą oraz z zakresu nauk o zarządzaniu, rozumie potrzeby i podstawowe założenia systemu zarządzania środowiskowego, potrafi wymienić i szczegółowo omówić podstawowe instrumenty zarządzania środowiskowego,

(U) student w pełnym zakresie potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności dotyczące zarządzania środowiskowego, w pełnym zakresie potrafi wykorzystać i zastosować w praktyce informacje dotyczące systemu zarządzania środowiskowego, posiada bardzo szerokie umiejętności w zakresie samodzielnego przygotowywania prac pisemnych dotyczących szczegółowych zagadnień z zakresu zarządzania środowiskowego w organizacji

(K) student potrafi organizować pracę swoją i grupy, sumiennie przygotowuje się do swojej pracy, wykonuje wszystkie polecenia i zadania, potrafi uzupełniać i doskonalić nabytą wiedzę i umiejętności

Wykład:

Warunkiem zaliczenia jest uzyskanie pozytywnych ocen z końcowego testu pisemnego (80% oceny) oraz aktywny udział studenta podczas wykładu (udział w dyskusji, *case study*) (20% oceny). Warunkiem uzyskania oceny 3.0 z testu pisemnego jest udzielenie co najmniej 60% poprawnych odpowiedzi

Ćwiczenia:

Warunkiem zaliczenia jest uzyskanie pozytywnych ocen z dwóch kolokwium – testy pisemne (60% oceny); aktywny udział studenta podczas ćwiczeń (udział w dyskusji, *case study*) (20% oceny); przygotowanie i prezentacja (w grupie) wybranego wniosku, raportu i innej (20%).

- **Obciążenie pracą studenta**

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	45 (ćw. + w)
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	Min. 125

- **Literatura**

Literatura podstawowa
B. Poskrobko, Zarządzanie środowiskiem, Warszawa 2007, M. Górski (red.), Prawo ochrony środowiska, Warszawa 2018

B. Gajdzik, A. Wyciślik, Wybrane aspekty ochrony środowiska i zarządzania środowiskowego, Gliwice 2007,

Z. Władek, Organizacja i zarządzanie w administracji publicznej. Zarys wykładu, Warszawa 2013

A. Kryński, M. Kramer, A. F. Caekelbergh (red.), Zintegrowane zarządzanie środowiskiem. Systemowe zależności między polityką, prawem, zarządzaniem i techniką, Warszawa 2013.

Literatura uzupełniająca

R. Nowosielski, M. Spilka, A. Kania, Zarządzanie środowiskowe i systemy zarządzania środowiskowego, Politechnika Śląska 2010

A. Matuszak-Flejszman, System zarządzania środowiskowego w organizacji, Wydawnictwo AE w Poznaniu, Poznań 2007

E. Kowal, A. Kucińska-Landwójtowicz, A. Misiołek, Zarządzanie środowiskowe, PWE 2013

W. Nierzwicki, Zarządzanie środowiskowe, PWE 2006

R. Kobyłko, Proekologiczne zarządzanie przedsiębiorstwem, Wrocław 2007